

# Jaarverslag 2020



kenniscentrum  
**phrenos**

# Inhoudsopgave

|                                                     |    |
|-----------------------------------------------------|----|
| Voorwoord                                           | 2  |
| 1. Kenniscentrum Phrenos in 2020: Missie en thema's | 4  |
| 2. Activiteiten van Phrenos in 2020                 | 8  |
| 3. Phrenos in 2020                                  | 26 |
| Publicaties                                         | 30 |
| Presentaties                                        | 35 |

## Voorwoord

# Gewoon normaal

Een voorwoord schrijven voor het jaarverslag over 2020 zonder de coronapandemie te benoemen is niet mogelijk. De pandemie had en heeft enorm veel gevolgen. Wat normaal was, stond ineens op losse schroeven, er kwam een nieuw normaal en na de vaccinaties zal de normaal, het gangbare, ook opnieuw gedefinieerd worden.

## Wat is eigenlijk normaal?

*Normaal is datgene wat door de meeste mensen geaccepteerd wordt of dat wat de meeste mensen doen. Het wijkt niet af van de gangbare praktijk, oftewel iets verloopt volgens de regel.*

*Wat precies als normaal wordt gedefinieerd hangt dus af van de omstandigheden en is vaak cultuurgebonden. Wat bij de een normaal kan zijn kan bij de ander, tegengesteld, abnormaal zijn.*

*Een normaal persoon wijkt niet af van de meerderheid.*

*De term normaal geeft ook bepaalde gewoontes weer “dat is normaal dat doen we al jaren zo”.*

De abnormale situatie in 2020 als gevolg van de coronapandemie heeft ook veel impact gehad op Phrenos als kenniscentrum. Thuiswerken werd ook de norm voor de medewerkers van Phrenos.

Kennisdeling en –verspreiding vond online plaats. Het nieuwe normaal bracht ongemak mee maar zeker ook kansen en nieuwe mogelijkheden.

Naast de corona-impact moesten wij als bestuur nog een normaal bijstellen.

Wetenschappelijk directeur, Jaap van Weeghel kondigde zijn pensionering aan en wij moesten op zoek naar een opvolger.

Jaap is sinds de oprichting van Phrenos eind 2009 betrokken. Zijn aanwezigheid en bijdrage was dus normaal van het begin af aan. Jaaps excellente bijdragen aan Phrenos was onze normale standaard geworden.

Jaaps betekenis voor de maatschappelijke opgave van Phrenos is immens. Als directeur van Phrenos heeft hij zich succesvol ingespannen om dat wat normaal is voor de meeste mensen in ons land, bijvoorbeeld het hebben van een baan, sociale contacten, goede gezondheid ook normaal te laten worden voor mensen met ernstige psychiatrische aandoeningen.

Phrenos werkt al sinds de oprichting aan een nieuw normaal in onze samenleving. Door kennis te ontwikkelen, te bundelen, te verspreiden en te doen toepassen. Ondanks de pandemie zijn er in 2020 bij Phrenos bijna altijd samen met anderen, heel veel activiteiten ontwikkeld waarover u in dit zeer lezenswaardige jaarverslag alles kunt lezen.

Voor 2021 hopen we allemaal op een nieuw normaal. Waar thuiswerken, een wereld zonder files en elkaar persoonlijk ontmoeten de nieuwe norm wordt. En waarbij, zo schrijft de nieuwe wetenschappelijk directeur Floortje Scheepers, in haar boek *Mensen zijn ingewikkeld*, psychische kwetsbaarheid niet meer gezien wordt als zwakte en abnormaliteit maar als inherent aan het bestaan.

U ziet, we zijn geslaagd in het vinden van een waardige opvolger van Jaap van Weeghel, namelijk Floortje Scheepers. Floortje gaat samen met Jeanne Nitsche en Chrisje Couwenbergh het directieteam vormen.

Mijn laatste woorden zijn die van grote dank aan alle medewerkers van Phrenos, de samenwerkingspartners en de aangesloten organisaties!  
Mede dankzij jullie wordt inclusiviteit gewoon steeds meer normaal.

Namens de bestuursleden van Phrenos,  
Elsbeth de Ruijter



# 1 Kenniscentrum Phrenos in 2020: Missie en thema's

In 2020 hebben we voor het laatst invulling gegeven aan het Meerjarenprogramma 2016–2020. De missie van Phrenos in dit meerjarenprogramma luidde:

Kenniscentrum Phrenos beoogt – in nauwe samenwerking met partners in het werkveld – het persoonlijk herstel, het klinisch herstel en de maatschappelijke participatie van mensen met ernstige en langdurige psychische aandoeningen te bevorderen door:

- kennis te ontwikkelen, te bundelen, te verspreiden en te doen toepassen over behandeling, participatie, herstel(ondersteuning) en maatschappelijke acceptatie;
- vanuit deze kennis, het beleid ten aanzien van zorg voor mensen met ernstige psychische aandoeningen te beïnvloeden.



In het werkplan 2020 hebben we deze missie van Phrenos nader aangescherpt. De maatschappelijke opgave waaraan Phrenos zich heeft gecommitteerd is ervoor zorgen dat mensen met een ernstige psychische aandoening de best mogelijke zorg krijgen en in een context leven (klinisch, maatschappelijk, sociaal) die optimaal bijdraagt aan hun herstel. Bovendien moet al het mogelijke worden gedaan om het chronische karakter van de aandoening te voorkomen. Ook is er een breed gedragen doelstelling geformuleerd: zorgen dat in 2025 een derde van de doelgroep herstel van identiteit, gezondheid en participatie heeft bereikt.

Phrenos kan deze maatschappelijke doelstelling alleen behalen in samenwerking met de ggz-instellingen, cliëntenorganisaties, gemeenten en sociale wijkteams, UWV, eerstelijnsvoorzieningen, welzijnsorganisaties. Andere partijen zijn relevante academische centra en –werkplaatsen en kenniscentra.

## THEMA'S

De activiteiten die Phrenos ontplooit om onze missie vorm te geven, hebben we ingedeeld in zes thema's:

1. Participatie en rehabilitatie
2. Ernstige psychische aandoeningen; inclusief psychosezorg en autismezorg
3. Herstelondersteuning en ervaringsdeskundigheid
4. Mensenrechten en destigmatisering
5. Samenwerking ggz en sociaal domein
6. Zorggerelateerde preventie

Sommige thema's zijn al vanouds de werkgebieden van Phrenos, maar er zijn ook wat jongere loten aan de stam zoals autismezorg, samenwerking ggz en sociaal domein en zorggerelateerde preventie. In dit jaarverslag kunt u lezen wat wij op het gebied van deze thema's ondernomen hebben.

## PHRENOS EN COVID-19

Zoals voor velen in 2020 zorgde de COVID-19 pandemie voor een groot aanpassingsvermogen. We waren heel blij dat we in 2020 konden starten in onze nieuwe kantoorruimtes aan de Da Costakade in Utrecht. Voor iedereen was er een nieuwe werkplek die licht, ruim en rustig was. Maar helaas werden we gedwongen om met uitzondering van de zomermaanden thuis te werken. Ook trof COVID-19 een medewerker van Phrenos, die nu nog steeds herstellende is.



### De invloed van COVID-19 op onze kennisverspreiding

De bijeenkomsten, trainingen en conferenties vonden bijna het grootste deel van het jaar online plaats:

- Er was een drukbezochte online Deelnemersraad.
- Het IPS-platform ging tweemaal online door.
- Herstel voor Iedereen! organiseerde twee online werkconferenties.
- Platform Familie Ervaringsdeskundigheid kwam tweemaal online bijeen.
- Platform Ervaringsdeskundigheid in FACT zette de werkzaamheden in een kleinere werkgroep voort.
- Er vonden online IPS-trainingen plaats.
- De trainingen voor de WRAP Facilitators vonden doorgang.
- De vernieuwde training voor cursusleiders Herstellen doe je Zelf werd online gegeven.
- De POD-opleiding vond gedeeltelijk live en gedeeltelijk online plaats.
- De Masterclass van het Netwerk Vroege Psychose werd succesvol online georganiseerd.

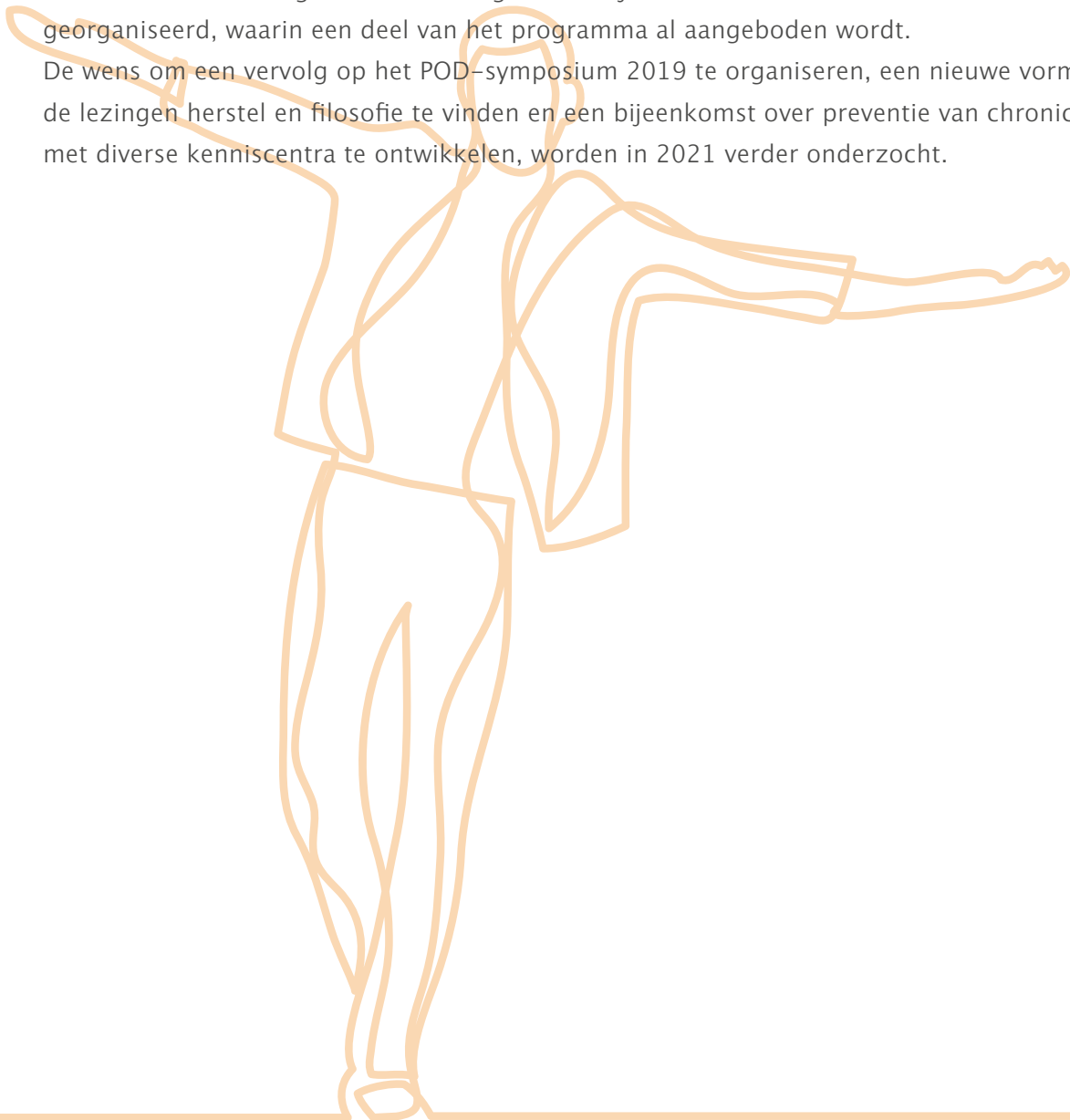
Ook werden digitale oplossingen gezocht om de toepassing van interventies te faciliteren. Zo werd samen met het Copeland Center een online zelfhulpaanbod op basis van thema's van WRAP aangeboden.

Toch werd helaas een aantal congressen verplaatst naar een ander moment:

- Het Nationale Psychocongres 'Wat is goede zorg?' werd verplaatst naar 30 september 2021.
- De studiedag Maatschappelijk Herstel en Inclusie werd verplaatst naar 18 november 2021.
- Ook het internationale congres IPS (Verenigde Staten) en een eerste IPS-conferentie van Europees samenwerkingsverband (Nederland, Noorwegen, Zweden, Spanje, Italië, Engeland en Duitsland) werden uitgesteld.

In 2021 zullen voorafgaand aan de uitgestelde bijeenkomsten webinars worden georganiseerd, waarin een deel van het programma al aangeboden wordt.

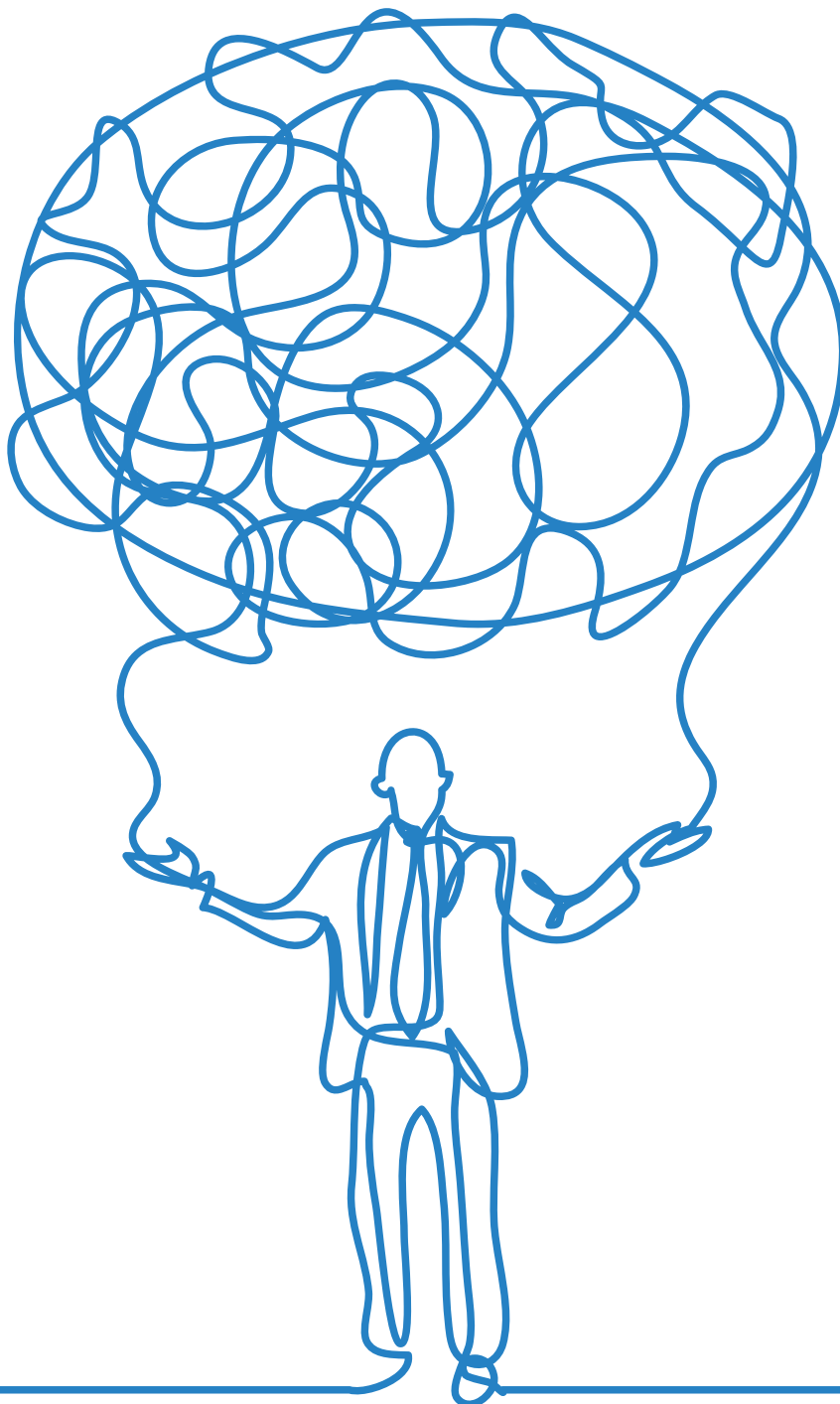
De wens om een vervolg op het POD-symposium 2019 te organiseren, een nieuwe vorm voor de lezingen herstel en filosofie te vinden en een bijeenkomst over preventie van chroniciteit met diverse kenniscentra te ontwikkelen, worden in 2021 verder onderzocht.



## 2 Activiteiten van Phrenos in 2020

Ondanks de beperkingen door de COVID-19 pandemie hebben we weer veel activiteiten ontplooid. Vaak gebeurde dit in goede samenwerking met de deelnemers van ons kenniscentrum, organisaties uit het sociale domein en andere kenniscentra.

De activiteiten van Phrenos hebben vooral betrekking op kennisontwikkeling, kennisverspreiding en de toepassing van kennis in de praktijk van de geestelijke gezondheidszorg.





In dit hoofdstuk leest u over onze activiteiten in 2020, ingedeeld op basis van de hiervoor genoemde thema's (zie pagina 5).

## PARTICIPATIE EN REHABILITATIE

### Mental Health Promotion and Intervention in Occupational Settings (MENTUPP)



Sinds begin 2020 participeert Kenniscentrum Phrenos in het project Mental Health Promotion and Intervention in Occupational Settings (MENTUPP). MENTUPP is een Europees HORIZON 2020 onderzoeksproject, waarin 17 organisaties in Europa en Australië samenwerken. In het project worden gezamenlijk interventies die het mentaal welbevinden op het werk verbeteren, ontwikkeld en onderzocht. Mentupp richt zich op kleine en middelgrote bedrijven (MKB's) binnen de gezondheidszorg, bouw en ICT. Kenniscentrum Phrenos richt zich in eerste instantie op de gezondheidszorg.

De interventies worden op het werk aangeboden en zijn gericht op zowel werknemers als managers. Ze bevatten drie componenten: 1. Het verbeteren van het mentaal welbevinden en het verminderen van stress, burn-out en niet-klinische depressieve klachten; 2. Het aanpakken van stemmings- en angststoornissen; 3. Het verminderen van stigma over mentale gezondheidsproblemen op het werk. Deze drie componenten worden aangeboden via psycho-educatietools en interactieve opdrachten die online worden aangeboden via de MENTUPP Hub. Daarnaast worden workshops gegeven en kunnen deelnemers optioneel deelnemen aan de bewezen effectieve iFightDepression tool.

De interventies werden in 2020 ontwikkeld en worden in 2021 door negen organisaties in negen landen aangeboden en onderzocht op haalbaarheid en effectiviteit via een pilotstudie. Na deze pilot worden de interventies in 2022 onderzocht op effectiviteit via een cluster randomized controlled trial. Resultaten zullen tijdens en na afloop van het project in 2023 beschikbaar komen.

### Een Maatschappij die Werkt

Kenniscentrum Phrenos is eind 2020 samen met Amsterdam UMC, afdeling sociale geneeskunde en Meetellen (een onderzoeksbureau voor én door mensen die bekend zijn met extra ondersteuning) gestart met een onderzoek naar de invloed van de economische recessie, met name vanwege de COVID-19 crisis, op de werkgelegenheid voor mensen met een arbeidsbeperking. Ook worden tools ontwikkeld hoe we dit effect kunnen verbeteren. Het driejarige project zal eind 2023 de eerste resultaten opleveren.

### Individuele Plaatsing en Steun (IPS)

In 2020 is RIBW Brabant gestart met de implementatie van IPS. In Nederland zijn hierdoor in 2020 34 IPS-programma's actief, waaronder 8 instellingen voor beschermd wonen en begeleiding. Op dit moment is er bijna sprake van een landelijke implementatie van IPS bij de grote gespecialiseerde ggz-instellingen. In 2020 hebben de ggz-instellingen ongeveer 150 fte IPS-trajectbegeleiders in dienst.

Uit de kwartaalcijfers die Kenniscentrum Phrenos verzamelt blijkt dat halverwege 2020 de 34 ggz-instellingen in totaal 3217 cliënten met IPS begeleidden, waarvan er 1065 (28,68%) aan het werk zijn geholpen. Tot nu toe groeit ieder jaar het aantal instellingen dat IPS aanbiedt en dit aantal zal naar verwachting alleen maar toenemen.

In 2020 zijn vijf Landelijke IPS-trainingen gestart en daarnaast waren er nog twee in-company trainingen. Doordat steeds meer instellingen IPS uitvoeren is het aantal modeltrouwmetingen toegenomen naar 17 per jaar. Er zijn vijf IPS-docenten actief die de trainingen verzorgen voor Phrenos en acht IPS-reviewers die de modeltrouwmetingen uitvoeren.

### IPS bij andere doelgroepen

In Nederland worden de mogelijkheden verkend om IPS voor andere doelgroepen aan te bieden. Zo liepen er verschillende projectaanvragen om IPS te implementeren voor mensen met licht verstandelijke beperkingen, statushouders en niet-aangeboren hersenletsel.

### COVID-19 en IPS

Het afgelopen jaar is er veel aandacht geweest voor IPS en Covid-19. De epidemie heeft grote impact op IPS-programma's, professionals en IPS deelnemers. Dit is de reden dat er veel aandacht hiervoor was in de IPS-platformbijeenkomsten, die in 2020 tweemaal online plaatsvonden. In dit kader zijn er verschillende zaken opgepakt. Allereerst is er op verzoek van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) in kaart gebracht wat de

gevolgen zijn van het Coronavirus. Er zijn signalen verzameld over de eerste gevolgen en ook tips gedeeld om de IPS-trajecten en de ondersteuning zo goed mogelijk door te laten gaan. Door de langdurige lockdown eind 2020 is het onderwerp weer erg actueel en zal begin 2021 een aparte bijeenkomst worden gehouden over IPS en COVID-19.

### IPS-platform en internationale IPS-bijeenkomsten

Het IPS-platform kwam in 2020 tweemaal online bijeen.

Door de COVID-19 pandemie ging de jaarlijkse annual meeting van de international learning community in 2020 niet door. Ook een eerste Europese IPS-conferentie in Reykjavik die in maart gepland was, kon niet doorgaan. Met zowel de internationale IPS learning community als de Europese landen zijn er in 2020 meerdere online meetings geweest.

Met een voorbereidingscommissie is een start gemaakt met het voorbereiden van een eerste Nederlandse IPS-dag in 2021. Door COVID-19 is besloten om de dag uit te stellen naar 2022 omdat de voorkeur is om de dag op locatie te organiseren en niet online.

### Individuele Plaatsing en Steun in het onderwijs (IPS-O)

Jongeren met ernstige psychische aandoeningen ervaren veel problemen bij het vinden, behouden en voltooien van een opleiding, doordat zij hun opleiding vaak moeten onderbreken of zelfs afbreken. Dit kan hun persoonlijke ontwikkeling ernstig belemmeren en leiden tot verlies van sociale contacten. Bovendien is het voltooien van een opleiding een belangrijke voorwaarde (startkwalificatie) voor het verkrijgen van betaald werk.

Daarom wordt IPS steeds vaker ingezet bij ondersteuningsvragen op het gebied van onderwijs (IPS-O). Voor de effectiviteit van IPS-O is echter nog weinig bewijs. Dat komt deels doordat de weinige studies ernaar van matige kwaliteit waren, maar ook doordat onderwijs een andere setting is dan werk en nieuwe uitdagingen met zich mee brengt. De methodiek en de modeltrouwschaal zijn hier op dit moment nog onvoldoende op toegespitst. Om IPS-O te ontwikkelen tot een volwaardige methodiek voor begeleiding op het gebied van onderwijs is in oktober een subsidieaanvraag ingediend bij FNO (vermogensfonds voor gezondheid, kwaliteit van leven en toekomstperspectief). Helaas is deze aanvraag niet gehonoreerd. In 2021 blijven we zoeken naar mogelijkheden om IPS-O verder te ontwikkelen.

### IPS voor mensen met Common Mental Disorder (CMD)

In opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) onderzoekt Kenniscentrum Phrenos de toepasbaarheid van IPS bij mensen met een minder lange zorggeschiedenis en vaker voorkomende psychische problematiek (zoals angst- en stemmingsstoornissen). Dit onderzoek is gekoppeld aan de Subsidie- en onderzoekregeling IPS voor mensen met 'common mental disorders' (CMD), waarmee 200 trajecten kunnen worden uitgevoerd voor deze nieuwe doelgroep. Ook personen voor wie gemeenten verantwoordelijk zijn, konden in aanmerking komen voor subsidie voor een IPS-traject. Voor meer informatie over de regeling, zie de [website werkenmetips.nl](https://www.werkenmetips.nl).

Via een landelijke monitor op werkuitskomsten en een verdiepend onderzoek, bestaande uit modeltrouwmetingen, focusgroepen en casestudies, wordt door Kenniscentrum Phrenos onderzocht in hoeverre IPS ook haalbaar is en werkt voor mensen met CMD. De laatste trajecten lopen eind 2021 af en het eindrapport voor het IPS-CMD onderzoek wordt medio 2022 opgeleverd.

### Vergroten inzicht kostprijs en invulling IPS-trajecten

Op 1 januari 2022 zal de huidige IPS-onderzoekssubsidie EPA (ernstige psychische aandoeningen) van UWV aflopen. Het doel van deze onderzoekssubsidie is om op basis van onderzoek na te gaan of IPS na afloop van de subsidieperiode structureel gefinancierd moet worden en onder welke voorwaarden. Naast de effecten van IPS voor de doelgroep met ernstige psychische aandoeningen moet ook een juiste trajectprijs worden bepaald. Om tot een betrouwbare en onderbouwde trajectprijs te komen, heeft UWV aan Phrenos gevraagd de kostprijs van de IPS-trajecten te onderzoeken en ook te kijken waardoor de geconstateerde grote spreiding in tijdsbesteding tussen de IPS-programma's veroorzaakt wordt. Met behulp van UWV-registratiedata en een kwalitatieve uitvraag bij de IPS-programma's via interviews en een online survey heeft Phrenos dit samen met hulp van de IPS-programma's in kaart gebracht. Inmiddels is het onderzoek afgerond en een voorstel voor de nieuwe kostprijs en structurele regeling na januari 2022 is ter informatie en advies voorgelegd aan alle IPS-programma's tijdens een veldraadpleging.

### Pilot in gemeente Amsterdam

In de gemeente Amsterdam werd in 2020 een pilot uitgevoerd in het kader van een promotieonderzoek dat zich richt op de vraag in hoeverre mensen met een arbeidsbeperking begeleid kunnen worden in de gemeente. Hiervoor werden zes jobcoaches getraind in de IPS-methodiek en werd gekeken naar verschillen tussen IPS en de participatieve aanpak. De verbreding van IPS is een positieve ontwikkeling. Het blijft echter raadzaam IPS ook binnen andere doelgroepen en settings modelgetrouw uit te voeren.

### Overige onderzoeken IPS

Het afgelopen jaar heeft Kenniscentrum Phrenos drie onderzoeken gepubliceerd op het gebied van IPS.

1. Onderzoek naar de invloed op lange termijn van modeltrouw op uitkomsten van IPS. Uit de resultaten bleek dat verbetering van de modelgetrouwe toepassing van IPS inderdaad leidt tot verbetering op het gebied van werk: Er komen dan meer mensen aan het werk. Een belangrijk resultaat en een goede motivatie voor IPS-programma's om IPS volgens het model toe te passen. Het artikel is gepubliceerd in *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology* en is [hier](#) te vinden.

2. Overzichtsartikel stand van zaken praktijk en onderzoek van IPS: Op uitnodiging van het tijdschrift *Participatie & Herstel* hebben we een overzichtsartikel gepubliceerd over de implementatie en resultaten van IPS in Nederland over de afgelopen jaren. Een publieksversie van dit artikel is [hier](#) te vinden.
3. Onderzoek naar toepassing en resultaten van IPS bij Beschermd en Begeleid Wonen–instellingen: In dit onderzoek hebben we gekeken naar de effectiviteit en de implementatie van IPS binnen Beschermd en Begeleid Wonen. Dit is het eerste internationaal gepubliceerde artikel dat kijkt naar de implementatie en uitkomsten van IPS binnen deze sector. De belangrijkste bevindingen dat, ondanks de verschillen in organisatiestructuur en uitvoering, instellingen voor beschermd en begeleid wonen een vergelijkbaar aantal mensen aan het werk krijgen en vergelijkbare modelgetrouwe toepassing van het IPS model hebben als ggz–instellingen. Het artikel is gepubliceerd in een themanummer van *Frontiers in Psychiatry* en is [hier](#) te vinden.

## ERNSTIGE PSYCHISCHE AANDOENINGEN



### Vervolg op Over de Brug: Samen Over de Brug

Het afgelopen jaar heeft Kenniscentrum Phrenos het voortouw genomen in een nieuw initiatief om de ambitie van *Over de Brug* (projectgroep Plan van Aanpak EPA, 2014), aanzienlijk meer herstel voor mensen met ernstige psychische aandoeningen, verder in de praktijk te brengen. De evaluatie uit 2019 liet zien dat de visie van *Over de Brug* een vruchtbare bodem heeft gevonden in veel regionale en landelijke initiatieven. Tegelijk stellen we vast dat er in het dagelijks leven van mensen met ernstige psychische aandoeningen nog onvoldoende is veranderd en dat de veelheid aan initiatieven kan leiden tot onbedoelde versnippering.

Samen over de brug is een netwerkaanpak van *Over de brug* en gericht op ‘samen doen’ door de bestaande initiatieven te verbinden en versterken. Het netwerk wordt dit moment gedragen en gefaciliteerd door medewerkers van Kenniscentrum Phrenos, MIND, de Nederlandse ggz, Valente, en de VNG. Met de partijen en initiatieven die nodig zijn voor deze verandering en wie zich hiermee verbonden voelt, zal een inhoudelijke agenda worden opgesteld met de intentie deze vast te stellen op bestuurlijk niveau. Daarna bieden we een open platform voor alle belanghebbenden om ervaringen te delen en allianties te sluiten om op inhoudelijke thema’s aan de slag te gaan.

Door onze krachten te bundelen met belangrijke samenwerkingspartners willen we de komende vijf jaar die verandering wél zichtbaar maken. Niet één partij kan deze opgave alleen oplossen, daarvoor is de complexiteit en onderlinge afhankelijkheid te groot.

## Netwerkpsychiatrie

Samenwerken aan herstel en gezondheid



Boom | deTijdstroom

Niels Mulder  
Jaap van Weeghel  
Philippe Delespaul  
Frits Bovenberg  
Bram Berkvens  
Eva Leeman  
Hans Kroon  
Tom van Mierlo  
Gerdie Kienhorst

## Netwerkpsychiatrie

In 2020 heeft Phrenos meegewerkt aan het schrijven en uitbrengen van het veelomvattende boek *Netwerkpsychiatrie: Samenwerken aan herstel en gezondheid*. Netwerkpsychiatrie is een sectorverbindend model voor het leveren van geïntegreerde zorg aan mensen met complexe psychische problemen. Teneinde dit model te helpen realiseren is dit jaar, in samenwerking met Erasmus Medisch Centrum en ggz-instelling Reinier van Arkel, een start gemaakt met de voorbereiding van een Doorbaakproject Netwerkpsychiatrie. Doel hiervan is om in 8 tot 15 regio's in het land de ankerpunten van netwerkpsychiatrie te implementeren, bijvoorbeeld de inzet van resourcegroepen, herstelondersteunende intake, werken vanuit principes van

positieve gezondheid en initiatieven in de regio rond een betere samenwerking tussen de ggz en het sociaal domein. Hiervoor worden deelnemende instellingen van Kenniscentrum Phrenos samen met hun partners in de regio benaderd.

## Kwaliteitskompas langdurige ggz

Mensen met psychische aandoeningen en hun naasten moeten te allen tijde een beroep kunnen doen op goede medisch-psychiatrische en psychologische behandeling. Hun behoeften hebben zelden alleen betrekking op het werkterrein van de ggz. Het gaat vaak om universele thema's als geaccepteerd worden als persoon, sociale relaties en deelname aan het maatschappelijk verkeer. Dikwijls zal een combinatie van zorg en ondersteuning vanuit verschillende sectoren nodig zijn, met inbreng van verschillende disciplines, en vanuit meerdere wettelijke kaders (*Over de brug*, 2014).

Tegen deze achtergrond heeft Phrenos in 2020 in opdracht van de Nederlandse ggz een Plan van aanpak gemaakt voor de ontwikkeling van een 'domeinonafhankelijk' kompas, dat uitgaat van de levensbrede ondersteuningsbehoeften van psychisch kwetsbare mensen zelf, en dat niet gehinderd wordt door de grenzen van wettelijke kaders en/of financieringsstromen.

Met behulp van het beoogde kwaliteitskompas moeten deze cliënten hun weg naar een passend zorg- en ondersteuningsaanbod gemakkelijker kunnen vinden en zullen professionals beschikken over een actueel referentiekader voor hun dagelijks werk.

Met zo'n kwaliteitskompas in de hand wordt het bovendien gemakkelijker om te overleggen met stakeholders op lokaal, regionaal en landelijk niveau over hoe de kwaliteit van het behandel-, begeleidings- en ondersteuningsaanbod ter plekke naar een hoger plan te tillen. Het vertrekpunt hiervoor blijft altijd inhoudelijk van aard. Indien nodig kan, mede op basis van zorginhoudelijke overwegingen, over de organisatie, bekostiging en tarieven van zorg worden gesproken, evenals de condities waaronder de zorg geleverd wordt, oftewel de randvoorwaarden waaraan de zorg moet voldoen.



Eind 2020 onderzochten verschillende branche- en koepelorganisaties in de ggz in hoeverre dit plan van aanpak uitgevoerd kan worden en wie hier idealiter zou kunnen optreden als opdrachtgever.

*Mensen met ernstige psychische aandoeningen zijn de belangrijkste doelgroep van Kenniscentrum Phrenos. We besteden ook veel aandacht aan de diagnosespecifieke zorg op het gebied van psychose en autisme.*

## Psychosezorg

### Netwerk vroege psychose (NVP)

Het NVP is in 2020 actief geweest met diverse thema's.

In het kader van gelijke kansen voor iedereen is in 2020 in samenwerking met Psychosenet een enquête uitgezet onder VIP-teams (VIP staat voor Vroege Interventie Psychose), waarin geïnventariseerd wordt hoe groot de ondersteuningsbehoefte voor begeleid leren is onder jongeren met een psychosegevoeligheid. Achterliggend doel hiervan is IPS onderwijs (IPS-O) beter te kunnen gaan borgen in de toekomst. De eerste resultaten worden voor de zomer van 2021 verwacht. Op 24 mei heeft de Nederlandse versie van de internationaal gehouden Psychose Awareness Day weer plaatsgevonden. In samenwerking met RGOc, Kenniscentrum Phrenos, Psychosenet, Anoiksis, Mind Ypsilon, Hamlett en Marvelous Mind zijn diverse activiteiten in het land uitgevoerd, waaronder een serie interviews op Youtube. Hierbij werden elke avond een professional samen met een ervaringsdeskundige geïnterviewd. In de filmpjes is onder andere aandacht besteed aan misverstanden en vooroordelen over psychose. De betreffende filmpjes zijn terug te kijken op het **Youtube-kanaal van Psychosenet**.

Studente Marlotte Mei heeft met begeleiding van Phrenos een bachelor-onderzoek uitgevoerd over het effectief bespreekbaar maken van psychose bij studenten van mbo/hbo/wo-opleidingen. De resultaten van dit onderzoek worden in 2021 verwacht.

De beslistool Psychose helpt behandelaar en patiënt te bepalen hoe zij de behandeling op persoonlijke kenmerken van de patiënt kunnen afstemmen. De beslistool ondersteunt hiermee *shared decision making*. De beslistool is op de website van het NVP bij VIP-teams onder de aandacht gebracht en beschikbaar via [zorgstandaard.beslistool.nl](http://zorgstandaard.beslistool.nl).

Met betrekking tot het thema goede zorg en herstelondersteuning voor iedereen is in 2020 op de website extra aandacht besteed aan zorg en gezonde levensstijl. Het thema maatschappelijk herstel is geagendeerd op de agenda voor de herziening van de richtlijn psychotische stoornissen. Tot slot is gewerkt aan een Nederlandstalig artikel over de toekomst van VIP dat in 2021 afgerond zal worden.



Op 20 november 2020 vond de online **Masterclass Vroege Psychose: Psychose en Verslaving** plaats. Aan deze masterclass namen 8 sprekers 74 bezoekers deel onder begeleiding van dagvoorzitter prof. dr. Wim Veling, (UMCG) en prof. dr. Lieuwe de Haan (Amsterdam UMC). Als keynotespreker trad dr. Marta Di Forti op, hoofd van de afdeling Social, Genetic and Developmental Psychiatry, Institute of Psychiatry Psychology and Neuroscience in Londen. Zij toonde in haar presentatie cijfers van het EUGEI-onderzoek in zes Europese landen. Anders sprekers kwamen van Nederlandse universiteiten, de verslavingszorg en ggz-instellingen. Kijk [hier](#) voor het verslag.

Vanwege de COVID-19 pandemie zijn er geen NVP contactpersonen overleggen geweest. Dit zal in 2021 weer opgepakt worden. Ook de voorgenomen NVP Netwerkonferentie is helaas verplaatst naar 2021.

### Onderzoek naar het beloop van een psychose

Kenniscentrum Phrenos voert, in samenwerking met de afdelingen psychiatrie van het Amsterdam UMC (prof. Dr. Lieuwe de Haan) en het UMCG (prof. Dr. Wim Veling) vijf meta-analyses uit die kijken naar het beloop van een psychose. In deze meta-analyses wordt al het beschikbare onderzoek naar het korte- en langetermijnbeloop van symptomen, maatschappelijk functioneren, persoonlijk herstel en cognitief functioneren bij patiënten met psychotische stoornissen geanalyseerd. De resultaten worden vergeleken tussen subgroepen met een verschillende ziekteduur en er wordt nagegaan welke factoren het beloop per levensdomeinen beïnvloeden. In de vijfde meta-analyse wordt gekeken in hoeverre het beloop op bovenstaande vier levensdomeinen elkaar onderling beïnvloeden.

De opgeleverde informatie uit deze meta-analyses zullen een overkoepelend beeld geven van veranderingen in het functioneren op de vier bovengenoemde levensdomeinen. Dit levert belangrijke informatie op voor cliënten, naasten en professionals. Deze informatie willen we in de nabije toekomst gaan gebruiken voor de ontwikkeling van psycho-educatietools voor cliënten, naasten en behandelaren. De eerste meta-analyse over het beloop van maatschappelijk functioneren is inmiddels afgerond en ingediend in afwachting op publicatie bij een peer-reviewed journal. Dit onderzoeksproject, dat tevens het promotietraject is van Lars de Winter, zal naar schatting eind 2023 zijn afgerond.

### CGt-training bij Psychose en Trauma

In het eerste kwartaal van 2020 is de (online) CGt-training bij Psychose en Trauma (Cognitieve Gedragstherapie) afgerond; voor het laatst onder de organisatorische regie van Kenniscentrum Phrenos. Aan deze training namen 14 deelnemers deel. Vanaf 2021 is deze training overgedragen aan de stichting Cognitie en Psychose.

## Autismezorg

### NIPA (Netwerk Innovatie & Productontwikkeling Autisme)

Het NIPA (Netwerk Innovatie & Productontwikkeling Autisme) is een zelfstandig netwerk binnen Phrenos waarin momenteel vijf ggz-organisaties deelnemen, te weten: Altrecht, Dr. Leo Kannerhuis (Youz), Lentis, Lister en GGZ-NHN. Het netwerk stimuleert de ontwikkeling van kennis-, behandel- en begeleidingsproducten voor professionals die werken met mensen met autisme.

### Project wachttijden autisme

De Landelijke Stuurgroep Wachttijden heeft het NIPA gevraagd een analyse te maken van de wachttijdenproblematiek bij autismezorg in de Zorgverzekeringswet. Focus moest daarbij liggen op wat ggz-organisaties zelf kunnen ondernemen om hun wachttijden te verkorten. Het definitieve rapport wordt in het voorjaar van 2021 verspreid via de netwerken van NIPA en Phrenos.

Op 4 november 2020 is een online kennissessie gehouden: 'Wachttijden autisme: ze moeten en kunnen korter'. In de bijeenkomst stond de samenwerking centraal tussen ggz-aanbieders, huisartsen, sociaal domein, gemeenten en andere betrokkenen. De focus lag op het ontwikkelen van een gezamenlijke aanpak in de regio Utrecht. Ook uit andere regio's waren deelnemers aanwezig.

### Publicatie en handreiking 'Zelfmanagement bij autisme'



Eind oktober 2020 lanceerde het NIPA een **publicatie en handreiking over zelfmanagement bij autisme**.

De publicatie is getiteld: *Zoektocht naar jezelf*.

*Ervaringsdeskundige professionals over zelfmanagement en autisme. Beleidsaanbevelingen voor de ggz.*

Het NIPA financierde het onderzoek naar zelfmanagement bij autisme. Maurits Beenackers van Lister en Thijs van der Rol van de Parnassia Groep voerden het onderzoek uit. Zij interviewden 20 professionals (afkomstig uit en buiten de ggz) die zelf ook autisme hebben en die zich al jaren inzetten voor meer begrip, erkenning en maatschappelijke inclusie van mensen met autisme.

De bijbehorende handreiking omvat een brede inventarisatie van boeken, online bronnen, netwerken, organisaties en hulpmiddelen die door de

geïnterviewden zijn genoemd als waardevol bij hun eigen zoektocht. De handreiking kan worden gebruikt binnen of buiten de hulpverlening ter ondersteuning van de zoektocht van mensen die binnen het autistische spectrum vallen, of zich dit afvragen.

## Ervaringsraad

De Ervaringsraad van het NIPA ging in 2020 van start. Deze raad bestaat uit ervaringsdeskundige leden van het NIPA en geeft (ongevraagd) advies over beleidskeuzes, denkt mee over producten, en doet productvoorstellen. De Ervaringsraad houdt de Commissie scherp, zorgt dat de juiste keuzes worden gemaakt, de juiste dingen worden gedaan voor mensen met autisme, dat de juiste toon en de juiste vorm gebruikt worden. Er zitten twee Ervaringsraadleden in de Commissie.

De Ervaringsraad startte dit jaar ook met het ontwikkelen van de visie van het NIPA op goede autismezorg.

## Overige activiteiten van het NIPA

In 2020 ging de website [www.nipa-autisme.nl](http://www.nipa-autisme.nl) online en werden de voorbereidingen gedaan voor een tweemaandelijks NIPA nieuwsbrief. Ook is er een start gemaakt met het opzetten van een kenniskring van autismeprofessionals. Op een oproep voor deelname aan deze kenniskring reageerden meer dan tien deelnemende instellingen van Phrenos positief.

## HERSTELONDERSTEUNING EN ERVARINGSDESKUNDIGHEID



### Ontwikkeling Kwaliteitssysteem Ervaringsdeskundigheid

Dit jaar is in opdracht van VWS/ZonMw het tweejarige project Ontwikkeling Kwaliteitssysteem Ervaringsdeskundigheid gestart. Doel is om de kwaliteitsontwikkeling van de inzet van ervaringsdeskundigen in zorg en welzijn te ondersteunen en

verbeteren. Het project wordt uitgevoerd door de Vakvereniging van Ervaringsdeskundigen, het Trimbos-instituut en Kenniscentrum Phrenos. Zij doen dit samen met een brede vertegenwoordiging uit het werk- en opleidingsveld. Het project bestaat uit vier deelprojecten:

1. een inventarisatie van de stand van zaken van ervaringsdeskundigen;
2. een kwaliteitsstandaard Ervaringsdeskundigheid;
3. de ontwikkeling van leerplannen op de opleidingsniveaus 2, 3, 6 en 7;
4. de inrichting van een beroepsregister voor ervaringsdeskundigen.

### Peer-supported Open Dialogue (POD)

In 2020 zijn belangrijke stappen gezet om de beschikbaarheid van POD in Nederland te vergroten. Phrenos heeft een commissie POD Nederland geïnstalleerd die tot taak heeft om het samenwerkingsverband van instellingen die met POD aan de slag willen te ondersteunen om de eigen praktijk te ontwikkelen, van elkaar te leren en om nieuwe leden te werven zodat POD daadwerkelijk voor meer mensen beschikbaar komt. In 2020 hebben vijf instellingen – te weten Altrecht, GGZ Eindhoven, Lentis, Lister en MET ggz – POD geïmplementeerd. Zij zijn aangesloten bij POD Nederland.

## POD-opleiding

Dit jaar is voor het eerst de opleiding POD in Nederland gegeven, deels in Zeeland op de prachtige congres- en scholingslocatie Cadzandïe en deels online. Deze opleiding bestaat uit vier interne weken verspreid over een jaar. De POD-trainers zijn POD-gediplomeerden die tevens opgeleid zijn tot POD-trainer en zelf werkzaam zijn in een van de instellingen die zijn aangesloten bij POD Nederland. De opleiding werd in 2020 gevolgd door 36 cursisten, die grotendeels werkzaam zijn bij Altrecht, GGzE, Lentis, Lister en MET ggz. Zij hebben zelf een achtergrond als begeleider, coach, verpleegkundige, psycholoog of psychiater.

Door de coronamaatregelen is helaas vertraging opgelopen en wordt de opleiding hopelijk in maart 2021 afgerond. De POD-opleiding is door alle relevante beroepsverenigingen geaccrediteerd. Kijk voor meer informatie op de [website](#) van POD Nederland.

## Onderzoek Open Dialogue in Nederland (ODiN)

Mauricio Alvarez is het vijfjarig promotieonderzoek ODiN (Open Dialogue in Nederland) naar effect en toepasbaarheid van POD in Nederland gestart. Deze studie is gelieerd aan het grote ODDESSI onderzoek naar POD in Engeland en aan het internationale POD-onderzoek HopeNDialogue naar de toepasbaarheid van POD in de verschillende nationale settings.

Mauricio is in dienst van Lister, maar maakt gebruik van een werkplek bij Kenniscentrum Phrenos. Promotoren zijn Floortje Scheepers (hoogleraar aan het UMC Utrecht) en Steve Pilling (hoogleraar aan het University College London), co-promotoren zijn Chrisje Couwenbergh en Jaap van Weeghel (Kenniscentrum Phrenos).

GGzE, Lister en Altrecht werken mee aan de uitvoering van het onderzoek.

## POD-refreshers

In POD-refreshers delen deelnemers ervaringen en inzichten die zij hebben opgedaan in de POD-praktijk. In 2020 zijn de vier live POD-refreshers vervangen door een aantal online bijeenkomsten.

In mei en juni zijn wekelijkse POD-lunchmeetings georganiseerd. Deelnemers wisselden met name uit over de mogelijkheden om online POD-gesprekken te faciliteren.

Daarnaast zijn er twee POD-refreshers aangeboden in samenwerking met POD Engeland.

Het thema was ook hier het van elkaar leren hoe je zo modelgetrouw mogelijk online netwerkgesprekken kunt bieden.

## Wellness Recovery Action Plan (WRAP)

In 2020 konden we een in company training en een landelijke training voor WRAP Facilitators geven. Ook vond er een landelijke refresher voor WRAP Facilitators plaats. Vanwege de COVID-19 pandemie hebben helaas veel implementatietrajecten en bijscholingen van WRAP Facilitators vertraging opgelopen en moesten veel reguliere WRAP-groepen worden gecancelled. Samen met het Copeland Center is een online zelfhulpaanbod op basis van thema's van WRAP aangeboden. WRAP Facilitators kunnen zo mensen wel ruimte bieden om het eigen welbevinden in deze bijzonder tijd te verkennen en ondersteunen.

Dit jaar is het tweejarig implementatieonderzoek naar WRAP afgerond. Dit onderzoek is gefinancierd door Agis en uitgevoerd door Kenniscentrum Phrenos en het Trimbos-instituut samen met zes onderzoekssites: GGz Breburg, GGZ-Noord-Holland-Noord, HVO Querido, Lister/Enik, RIBW Arnhem Veluwe Vallei en Stichting Pameijer. Het resultaat is een Handreiking voor de implementatie van WRAP en een modelgetrouwheidsschaal.

De Handreiking biedt houvast om WRAP modelgetrouw breed beschikbaar te maken in de organisatie. Met de modelgetrouwheidsschaal WRAP kunnen organisaties dit proces van implementatie en de kwaliteit van het aanbod van WRAP toetsen. De huidige schaal is ontwikkeld op basis van literatuur en interviews met experts in binnen- en buitenland; een volgende stap is om de schaal te valideren.

### Platform Familie Ervaringsdeskundigheid

In samenwerking met MIND en Ypsilon heeft het Platform dit jaar een nieuwe versie van het **visiedocument** over de inzet van de Familie Ervaringsdeskundige (FED) ontwikkeld. Het doel was om een meer uniforme inzet en scholing van de familie-ervaringsdeskundige te ondersteunen. Tevens beoogt het document fragmentatie te voorkomen door de positie en rol van de familie-ervaringsdeskundige af te stemmen op de inzet van ervaringsdeskundigheid in brede zin. Op basis van dit visiedocument is een concept generiek functieprofiel opgesteld en een concept document over de positionering van de familie-ervaringsdeskundige in zowel zorg als welzijn. Beide zullen binnenkort definitief worden vastgesteld. In 2020 is het Platform twee keer online bij elkaar gekomen. Het Platform heeft inmiddels meer dan zestig leden.

### Platform Ervaringsdeskundigheid in FACT

Het Platform is dit jaar niet fysiek bij elkaar geweest. In een kleine werkgroep is een infosheet ontwikkeld dat doel en taken van de ervaringsdeskundige benoemt. Doel van het infosheet is om koers te houden bij de inzet en implementatie van de ervaringsdeskundigen en zo de inrichting van herstelondersteunende zorg te bevorderen. John Jongejans, ervaringsdeskundige bij GGz Breburg is dit jaar Dienke Boertien opgevolgd als vertegenwoordiger van het Platform in het bestuur van FACT Nederland.

### Herstellen doe je Zelf vernieuwd

In oktober hebben 12 medewerkers van Rivierduinen online deelgenomen aan de vernieuwde driedaagse training. Tijdens de training leerden deelnemers om de cursus Herstellen doe je Zelf vanuit een ervaringsdeskundige grondslag aan te bieden. Hoewel het een bijkomende uitdaging was om online met de cursus te oefenen, zijn trainers Sacha van Geel en Jeroen de Haan Rißmann er heel goed in geslaagd om iedereen hierin mee te nemen. Alle deelnemers hebben een certificaat ontvangen en gaan met enthousiasme Herstellen doe je Zelf aanbieden. In 2020 is één landelijke online intervisie voor cursusleiders Herstellen doe je Zelf aangeboden. Daarin zijn mooie inhoudelijke punten naar voren gebracht die in een verdiepingsbijeenkomst zullen worden besproken.





### Actieplatform Herstel voor Iedereen!

Kenniscentrum Phrenos coördineert en faciliteert het actieplatform Herstel voor Iedereen! Dit platform is in 2016 opgezet door bestuurders van meerdere ggz-instellingen en instellingen voor beschermd wonen en begeleiding. Het doel van het platform is om herstelgericht werken bij mensen met ernstige psychische aandoeningen (EPA) te bevorderen én een derde meer herstel te bereiken. Daarvoor stelde iedere organisatie een concreet actieplan op, werden uitwisselingsbijeenkomsten en werkconferenties georganiseerd, werden themanetwerken opgericht en werd gezocht naar een goede manier om herstelgericht werken en het herstel bij de cliënt te monitoren.

Anno 2020 is *Herstel voor Iedereen!* uitgegroeid tot een levendig lerend netwerk van 16 instellingen, waarbij onderlinge samenwerkingen en uitwisselingen op het gebied van herstelgerichte zorg centraal staan. Dit heeft geleid tot de volgende succesvolle vormen van uitwisselingen en samenwerkingen.

- Drie landelijke werkconferenties voor en door de deelnemende instellingen. In iedere werkconferentie stond één thema vanuit een themanetwerk centraal, waarbij verschillende onderwerpen uit de praktijk en onderzoek breed werden gedeeld en uitgewisseld. In 2020 waren dit de thema's: 'Wonen en herstel', 'Werken aan herstel vanuit de triade' en 'Methoden maatschappelijk herstel'. De laatste twee conferenties werden vanwege de COVID-19 pandemie online georganiseerd. Dit resulteerde in een levendige digitale uitwisseling met rond de 100 deelnemers.

- In 2020 werden de FAT (Feedback Actieplan in Triade) en de MOVIT (Model Voor Intercollegiale Teamuitwisseling) samengevoegd tot één bijeenkomst voor intercollegiale uitwisselingen, 'spiegeldagen'. Tijdens deze – digitale – spiegeldagen vinden dynamische uitwisselingen plaats over herstelgericht werken in de praktijk tussen twee deelnemende instellingen. De teams kiezen hiervoor een specifiek thema vanuit hun actieplan waarbij ze meekijken in elkaars keuken, van elkaar leren en elkaar feedback geven. In 2020 vond uitwisseling plaats tussen HVO Querido en Kwintes rond naastenbeleid en ervaringsdeskundigheid. GGZ Centraal en GGZ NHN deelden ervaringen op het gebied van kind en jeugd en transitiepsychiatrie. Altrecht/Lister wisselden met GGZ Rivierduinen uit op de thema's netwerkpsychiatrie en naastenbeleid. En bij Parnassia en Reinier van Arkel ging de uitwisseling over ART en resourcegroepen.
- In 2020 zijn er drie onderzoekersbijeenkomsten georganiseerd, waarbij op verschillende thema's onderzoeken werden gepresenteerd en gedetailleerde uitwisselingen over inhoud en methodologische vraagstukken plaatsvonden. In 2020 ging het om de thema's resourcegroepen, herdiagnostiek, evaluatie van verschillende herstelinstrumenten, het Victoria onderzoek, het landelijk onderzoek stemmenhoordersgroepen en de UP's studie. Van alle behandelde thema's en onderzoekersbijeenkomsten zijn verslagen geschreven en werden indien mogelijk ook de presentaties gedeeld. De verslagen van alle bijeenkomsten zijn hier te vinden.
- Herstel voor Iedereen heeft acht themanetwerken waarbij op specifieke herstelgerichte thema's wordt samengewerkt om de herstelgerichte zorg op dat thema te verbeteren. In 2020 waren de themanetwerken actief rond: herstelgericht wonen, ervaringsdeskundigheid, leefstijl en somatische zorg, en licht verstandelijke beperking en EPA. Ook werden de themanetwerken 'Methoden van maatschappelijk herstel' en 'Werken aan herstel vanuit de triade' opgestart. Kijk voor meer informatie op de **digitale werkomgeving van deze netwerken**.

Naast verschillende vormen van uitwisselingen en samenwerkingen is binnen het platform een overzicht gemaakt van Best Practices en onderzoek op het gebied van herstelgerichte zorg bij mensen met ernstige psychische aandoeningen. Deze zijn te vinden op de Herstel voor Iedereen! website ([www.herstelvooriedereen.nl](http://www.herstelvooriedereen.nl)) en dienen als etalage van inspiratie voor het platform.

In 2020 is geëvalueerd wat het actieplatform Herstel voor Iedereen! in de afgelopen jaren bereikt heeft en wat mogelijk nog kan verbeteren de komende jaren. Deze evaluatie van inhoud en uitwisselingen is vastgelegd in **een synthese**. De belangrijkste conclusies uit deze evaluatie is dat de focus en de doelstellingen van het platform zijn verlegd van gezamenlijk monitoren van herstel naar een lerend netwerk met concrete en thematische uitwisselingen en samenwerkingsverbanden. Dit kostte weliswaar tijd om tot stand te brengen, maar leverden ook veel positieve ontwikkelingen en samenwerkingen op tussen de instellingen. Over de jaren zijn voornamelijk de thema's werk, herstelacademies, inzet van ervaringsdeskundigheid en herstelgericht werken binnen de organisaties sterk ontwikkeld.

## MENSENRECHTEN EN DESTIGMATISERING

### Kennisconsortium destigmatisering en sociale inclusie

Het Kennisconsortium destigmatisering en sociale inclusie is in 2018 opgericht. Het doel is bij te dragen aan de acceptatie en inclusie van mensen met psychische en/of verslavingsproblemen in de Nederlandse samenleving. Hieroe wil het kennisconsortium een infrastructuur bieden om wetenschappelijke kennis over effectieve destigmatisering en sociale inclusie te ontwikkelen en te delen. Het kennisconsortium bestaat uit 40 organisaties variërend van universiteiten tot UWV en zorgaanbieders. De activiteiten worden voornamelijk ondernomen in de werkgroepen Jeugd, Leefomgeving en Werk. Vanaf april 2020 is daar de nieuwe **werkgroep GGZ** bij gekomen. Deelnemers dragen bij 'in kind' en/of financieel. Inhoudelijke bijdragen variëren van deelname van personen aan werkgroepen of bij het uitwerken van thema's of onderzoeksvoorstellen.

### Quickscan Destigmatisering

Kenniscentrum Phrenos ontwikkelde in 2020 de Quickscan Destigmatisering, in opdracht van en samen met Samen Sterk zonder Stigma. Ook RIBW Brabant, GGZ Rivierduinen en HVO Querido waren betrokken. De Quickscan kwam mede tot stand door input en deelname van (ervaringsdeskundige) hulpverleners.

Dat hulpverleners stigmatiseren bleek vorig jaar opnieuw uit onderzoek van het Trimbos-instituut naar stigma in de ggz. Meer dan de helft (56%) van de respondenten ervaarde in de laatste twee jaar stigma door een ggz-hulpverlener. Stigma in de hulpverlening is daarmee een actueel, belangrijk, maar ook gevoelig onderwerp.

De Quickscan Destigmatisering is speciaal ontwikkeld om te herkennen waar en hoe stigma plaatsvindt.

Hoe werkt de Quickscan? Teams in ggz-instellingen vullen de Quickscan aan de hand van 20 stellingen in en krijgen daarmee een beeld van het (destigmatiserend) denken en doen van dat team. Dit beeld is een vertrekpunt om met elkaar in gesprek te gaan over stigma en zijn verschillende vormen. Het team kan vervolgens tot actie overgaan met behulp van de aandachtspunten, adviezen en praktische tools die zijn opgenomen in de Quickscan.

Sinds de start, half februari 2020, tot eind januari 2021 is de Quickscan Destigmatisering al 369 keer aangevraagd, door ten minste 135 verschillende (ggz-)organisaties. De Quickscan is gratis aan te vragen via de **website** van Samen Sterk zonder Stigma.

### Narrative Enhancement and Cognitive Therapy (NECT)

Kenniscentrum Phrenos heeft in 2019 een pilotstudie uitgevoerd bij vijf teams uit drie ggz-instellingen (Parnassia, GGNet, en Molemann) waarbij we hebben gekeken naar de haalbaarheid en effectiviteit van Narrative Enhancement and Cognitive Therapy (NECT). NECT is een gestructureerde groepstherapie gericht op het verminderen van zelfstigma bij mensen met psychische aandoeningen. Uit onze pilotstudie kwam naar voren dat NECT heeft geleid tot een vermindering van zelfstigma en een verbetering van hoop bij mensen met ernstige

psychische aandoeningen. De pilotstudie is momenteel ingediend en 'under review' bij een peer-reviewed tijdschrift. Om van NECT een 'evidence-based' interventie te maken is een gerandomiseerd onderzoek nodig waarbij NECT vergeleken wordt met een controleconditie. In 2020 hebben we hiervoor een subsidieaanvraag ingediend bij ZonMw. Het voorstel heeft het tot de laatste ronde gered, maar is daar helaas afgewezen. In 2021 dienen we een nieuwe aanvraag in bij de Stichting tot Steun VCVGZ.

## SAMENWERKING GGZ EN SOCIAAL DOMEIN



### Regionale Quickscan zorg en sociaal domein bij complexe ggz-problematiek

In december 2020 zijn we gestart met de ontwikkeling van de Regionale Quickscan zorg en sociaal domein bij complexe ggz-problematiek. Het doel is om een instrument (quickscan) te ontwikkelen waarmee regio's de samenhang en kwaliteit van zorg en ondersteuning voor mensen met complexe ggz-problematiek optimaal kunnen vormgeven. Een optimaal zorg- en ondersteuningsaanbod en samenwerking tussen partijen kan een belangrijke bijdrage leveren aan het verbeteren van de kwaliteit van leven van deze kwetsbare burgers. De looptijd van dit door ZonMw gefinancierde project is 28 maanden en draagt bij aan de implementatie van de Meerjarenagenda Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang. De regionale Quickscan is een initiatief van Kenniscentrum Phrenos, Mind, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en Zorgverzekeraars Nederland.

### Innovatieve ambulante ggz in de wijk

Naar aanleiding van de afspraken uit het Bestuurlijk akkoord ggz 2019–2022 over meer integrale, gebiedsgerichte ggz, afgezet tegen de hiervoor beschreven weerbarstige alledaagse praktijk, heeft de Nederlandse ggz met hulp van Kenniscentrum Phrenos een verkennend onderzoek gedaan naar innovaties op dit gebied. De verkenning van nieuwe werkwijzen rondom ggz in de wijk biedt handvatten voor de transformatie waar de ggz middenin zit. Voor deze verkenning is verdiepend onderzoek gedaan in vier regio's in het land. Oplossingsrichtingen en succesfactoren zijn in kaart gebracht om zorginstellingen, gemeenten, zorgverzekeraars en de landelijke overheid te ondersteunen bij het verder ontwikkelen van een goede en laagdrempelige zorg dicht bij huis voor mensen met complexe ggz-problematiek. Het rapport wordt begin 2021 verwacht.

### Training Pluis–niet Pluis

In maart 2020 heeft de training Pluis–niet Pluis in samenwerking met JB Lorenz, Dimence en de gemeente Twenterand plaatsgevonden. De training helpt wijkteammedewerkers en beleidsmakers hoe zij concreet om moeten gaan met een 'niet-pluis' gevoel. Doel van de training is dat deelnemers ander gedrag leren herkennen, er globaal mee leren omgaan en een goede verbinding tussen zorg en ondersteuning kunnen maken. In de training wordt samen met de deelnemers een actieplan opgesteld.

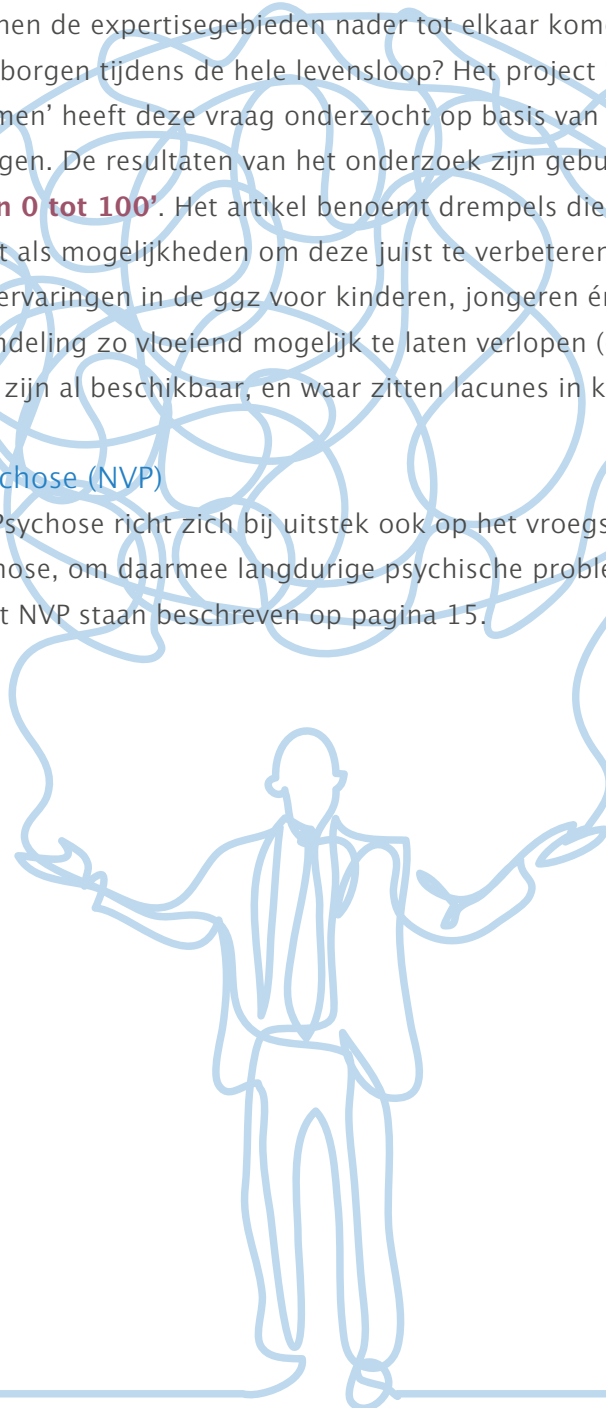
## ZORGERELATEERDE PREVENTIE

### Langdurige psychische problematiek voorkomen

Kenniscentrum Phrenos en het Kenniscentrum kinder- en jeugdpsychiatrie hebben een gezamenlijk project uitgevoerd naar wat de volwassenenpsychiatrie en de kinder- en jeugdpsychiatrie van elkaar kunnen leren zodat psychische aandoeningen in de kindertijd niet uitgroeien tot langdurige, ernstige psychische aandoeningen. Lange tijd zijn de kinder- en jeugdpsychiatrie en de volwassenenpsychiatrie twee gescheiden werelden geweest, met ieder een eigen taal, expertise en soms ook belangen. Deze scheiding bemoeilijkt de continuïteit van zorg wat het herstel kan belemmeren en langdurige problematiek in de hand kan werken. Hoe kunnen de expertisegebieden nader tot elkaar komen, en samen goede psychische zorg waarborgen tijdens de hele levensloop? Het project 'Langdurige psychische problematiek voorkomen' heeft deze vraag onderzocht op basis van gesprekken met experts en ervaringsdeskundigen. De resultaten van het onderzoek zijn gebundeld in het artikel **'Psychische zorg van 0 tot 100'**. Het artikel benoemt drempels die continuïteit van goede zorg belemmeren, net als mogelijkheden om deze juist te verbeteren. Ook komen lessen over en weer aan bod, uit ervaringen in de ggz voor kinderen, jongeren én volwassenen. Wat is er nodig om de behandeling zo vloeiend mogelijk te laten verlopen (en doorlopen)? Welke initiatieven en kennis zijn al beschikbaar, en waar zitten lacunes in kennis en behandeling?

### Netwerk Vroege Psychose (NVP)

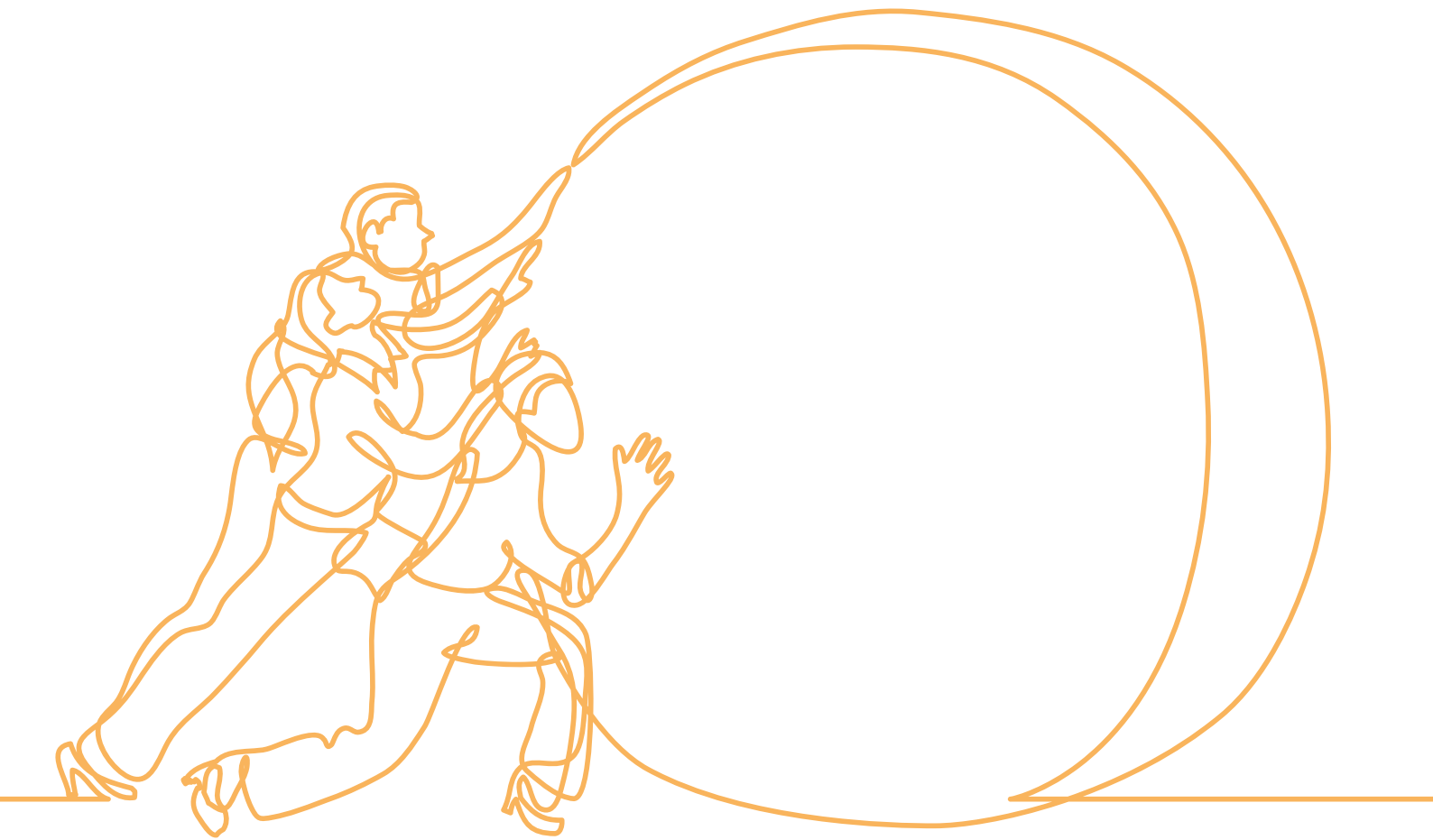
Het Netwerk Vroege Psychose richt zich bij uitstek ook op het vroegsignaleren en tijdig behandelen van psychose, om daarmee langdurige psychische problematiek te voorkomen. De activiteiten van het NVP staan beschreven op pagina 15.



### 3 Phrenos in 2020

Phrenos kan haar doelstellingen alleen bereiken met de steun van en in nauwe samenwerking met de deelnemende instellingen. Veel projecten en onderzoeken voeren we samen in ons kenniscentrum uit. De uitwisseling van wetenschappelijke kennis en praktijkkennis is van onschatbare waarde voor onze kenniscyclus.

In 2020 kregen wij wederom het vertrouwen van 36 ggz-instellingen die deelnemen aan ons kenniscentrum.





## DEELNEMENDE INSTELLINGEN IN 2020



## DEELNEMERSRAAD

In 2020 kwamen de leden van de Deelnemersraad en afgevaardigden van Anoiksis en Ypsilon slechts een keer bij elkaar. De bijeenkomst van april kwam in verband met de coronaregels te vervallen. In oktober kwamen 76 leden van de deelnemersraad bijeen in een online bijeenkomst met op het programma een middagsymposium gevolgd door een vergadering. Voorzitter was Niels Mulder.

In het middagsymposium waren er presentaties rond drie onderwerpen:

1. Individuele plaatsing en support werkt: belang van modeltrouw en resultaten in het beschermd wonen en begeleiding;
2. Peer-supported Open Dialogue; praktijk, onderzoek en opleiding in Nederland;
3. Zelfmanagement bij autisme en oplossingen voor de wachtlijstproblematiek.

## INTERNE ORGANISATIE

### Bestuur

In 2020 was het bestuur als volgt samengesteld:

- Lara de Brito, lid (journalist, voormalig wethouder Gezondheid, Onderwijs en Voedsel, gemeente Wageningen)
- Irene van de Giessen, lid (directeur Stichting HerstelTalent en adviseur van de afdeling EPA van de NVvP)
- Marina Heslen, lid (bestuurder RIBW Brabant)
- José Manshanden, penningmeester (directeur GGD / directeur Publieke Gezondheid van de GGD Amsterdam)
- Niels Mulder, lid (hoogleraar Openbare Geestelijke Gezondheidszorg Erasmus Universiteit Rotterdam, psychiater en onderzoeker Antes/BavoEuropoort)
- Elsbeth de Ruijter, voorzitter (voorzitter raad van bestuur GGZ inGeest; per 1 januari 2020 lid van de Raad van Bestuur GGZ NHN)
- Peter van Zuidam, lid (lid kenniscentrum Zorgverzekeraars Nederland, zorginhoudelijk adviseur GGZ Zilveren Kruis)

### Afscheid van twee bestuursleden

Per 1 januari 2021 hebben we van twee leden van het bestuur van Phrenos afscheid moeten nemen. Hun termijn zat ruimschoots erop. José Manshanden (directeur GGD / directeur Publieke Gezondheid van de GGD Amsterdam) heeft 8 jaar Phrenos onder meer als penningmeester ondersteund. Wij zijn haar daarvoor zeer dankbaar. Haar plek wordt ingenomen door Annemarie Stokman (manager zorg, Gemeente Amsterdam). Ook danken wij Peter van Zuidam (zorginhoudelijk adviseur GGZ Zilveren Kruis) voor het vele werk dat hij sinds medio 2016 verricht heeft als bestuurslid van Phrenos. In zijn plaats komt Guus van Bork (beleidsadviseur Zorgverzekeraars Nederland).

### Bureau

Eind 2020 telde het bureau van Phrenos 19 werknemers (totaal 12,5 fte).

In 2020 ging Phrenos vanwege het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd op zoek naar een nieuwe directeur wetenschap. Hiervoor nam Phrenos een bureau voor executive search in de arm.

Per 1 februari 2021 is Floortje Scheepers gestart als opvolger van Jaap.

## **Directie**

Jaap van Weeghel, directeur wetenschap

Jeanne Nitsche, directeur algemene zaken

## **Secretariaat en ondersteuning**

Bea Smink, scholing en congressen (ad interim vanaf 1 november)

Eric van den Bosch, communicatie (vrijwilliger)

Gert de Jager, communicatie Herstel voor Iedereen!

Joyce Huls, secretaresse/projectassistent

Kristien Harmsen, communicatie

Marleen Oranje, scholing en congressen

Ravi Meijer, secretaresse/projectassistent (vervanging zwangerschapsverlof)

Sarah el Galta, juridisch medewerker AVG (tijdelijk tot 31-12-2020)

Tinka Verweij, secretaresse/projectassistent

## **Inhoudelijk medewerkers**

Chrisje Couwenbergh, onderzoek en beleid

Christine Kuiper, onderzoek en implementatie (vanaf 1 december)

Cris Bergmans, Individuele Plaatsing en Steun (IPS)

Daniëlle van Duin, onderzoek en implementatie

Dienke Boertien, programma herstel, ervaringsdeskundigheid & participatie

Dorothe van Slooten, vroege psychose en innovatie

Jessica de Nijs, onderzoek (vanaf 1 december)

Lars de Winter, onderzoek

Mauricio Alvarez, onderzoek en implementatie (in dienst van Lister)

Sanne Baudoin, autisme

Sarita Sanches, onderzoek en beleid

## **Op projectbasis werkten mee:**

Cassandra Koning, Bureau Helder, autisme

Evelien Hulshof, WRAP-trainer

Gerdie Kienhorst, Textability, redactie boek Netwerkpsychiatrie

Suzan Oudejans, Bureau Mark Bench, stigma en herstel

Toine Ketelaars, signaleringen onderzoek in internationale tijdschriften

## **Vernieuwing ICT**

In de zomer van 2020 is de ICT omgeving van Phrenos geheel vernieuwd. Phrenos werkt nu in een serverloze omgeving en maakt gebruik van Microsoft 365 en Microsoft teams. Alle medewerkers beschikken over een laptop in bruikleen, waarmee flexibel en veilig werken is gegarandeerd. Phrenos heeft gekozen voor outsourcing van alle ICT-diensten bij Lagarde Groep, een gecertificeerde ICT-dienstverlener.

## Publicaties



## NEDERLANDSTALIGE PUBLICATIES

- Boertien, D.**, Kole, M. Herstelacademies. Ervaringsdeskundigheid, peer support en zelfhulp als motor; In: Mulder, N., Weeghel, J. van, Delespaul, Ph, et al. (2020), Netwerkpsychiatrie. Preventie, behandeling en herstel bij mensen met ernstige psychische aandoeningen. Utrecht: De Tijdstroom, pp. 391–403.
- Boertien, D.**, Lempes, A., Bakel, M. van (2021) Handreiking implementatie WRAP. Utrecht: Kenniscentrum Phrenos en Trimbos-instituut.
- Bitter, N., Roeg, D., Nieuwenhuizen, C. van, **Weeghel, J. van** (2020). Hoe effectief is het Systematisch Rehabilitatiegericht Handelen? Participatie en Herstel 29(3), 45–54.
- Brouwers, E., Joosen, M., Zelst, C. van, Weeghel, J. van (2020). Openheid over psychische problemen en –aandoeningen in de werkomgeving. Een complex dilemma. Tijdschrift voor Bedrijfs- en Verzekeringsgeneeskunde 28(5), 6–11.
- Corstens, D., Kole, M., Galisch, O., Willems, Y., Wel, T. van, **Boertien, D.** Open Dialogue. Als sociaal netwerk zoeken naar een gezamenlijke taal. In: Mulder, N., Weeghel, J. van, Delespaul, Ph, et al. (2020), Netwerkpsychiatrie. Preventie, behandeling en herstel bij mensen met ernstige psychische aandoeningen. Utrecht: De Tijdstroom, pp. 379–391.
- Couwenbergh, C., Weeghel, J. van** (2020). Hoe kunnen we stagnatie van herstelprocessen en chronische problemen bij patiënten in de psychiatrie beter voorkomen? Een veldraadpleging onder Nederlandse experts. Tijdschrift voor Psychiatrie 62, 18–26.
- Erp, N. van, Zelst, C. van, Delespaul, Ph., Wagemakers, E., **Weeghel, J. van**, Brugmans, J., Bierbooms, J., Rabbers, G., Weerd, S. van der, Kroon, H. (2020). Positieve effecten van voorlichting over psychiatrische aandoeningen in de algemene bevolking. Tijdschrift voor Psychiatrie 62, 481–487.
- Lempes, A., Bakel, M. van, **Boertien, D.** (2021) Modelgetrouwheidsschaal WRAP. Utrecht: Kenniscentrum Phrenos en Trimbos-instituut.
- Mulder, N., **Weeghel, J. van**, Delespaul, P., Bovenberg, F., Berkvens, B., Leeman, E., Kroon, H., Mierlo, T. van (redactie) (2020). Netwerkpsychiatrie. Preventie, behandeling en herstel bij mensen met ernstige psychische aandoeningen. Utrecht: De Tijdstroom.
- Mulder, N., **Weeghel, J. van**, Delespaul, Ph. (2020). Inleiding. In: Mulder, N., Weeghel, J. van, Delespaul, Ph, et al. (2020), Netwerkpsychiatrie. Preventie, behandeling en herstel bij mensen met ernstige psychische aandoeningen. Utrecht: De Tijdstroom.
- Ralston, A., **Weeghel, J. van**, Erp, N. van, Kienhorst, G., **Oudejans, S.**, & Koppen, L. (2020). Destigmatiserend werken in de GGZ. PsyXpert maart 2020, 1, 40–49.
- Roeg, D., Bitter, N., Nieuwenhuizen, C. van, **Weeghel, J. van** (2020). Herstelondersteuning in de beschermde en ambulante woonbegeleiding en langdurige ggz. Interventies en hun impact in kaart gebracht. Participatie en Herstel 29(3), 4–14.
- Weeghel, J. van** (2020). Stigma als comorbide probleem. Is normalisering de oplossing? Tijdschrift Participatie en Herstel 29(1), 19–22.

- Weeghel, J. van, Couwenbergh, C.** (2020). Het sociale domein. In: Mulder, N., Weeghel, J. van, Delespaul, Ph, et al. (2020), *Netwerkpsychiatrie. Preventie, behandeling en herstel bij mensen met ernstige psychische aandoeningen*. Utrecht: De Tijdstroom.
- Weeghel, J. van, Couwenbergh, C.** (2020). Preventie van chroniciteit. In: Mulder, N., Weeghel, J. van, Delespaul, Ph, et al. (2020), *Netwerkpsychiatrie. Preventie, behandeling en herstel bij mensen met ernstige psychische aandoeningen*. Utrecht De Tijdstroom.
- Weeghel, J. van, Delespaul, Ph.** (2020). Epiloog. In: Mulder, N., Weeghel, J. van, Delespaul, Ph, et al. (2020), *Netwerkpsychiatrie. Preventie, behandeling en herstel bij mensen met ernstige psychische aandoeningen*. Utrecht De Tijdstroom.
- Winter, L. de, Bergmans, C., Couwenbergh, C., Weeghel, J. van** (2020). Individuele Plaatsing en Steun in Nederland. Stand van zaken binnen praktijk en onderzoek. *Participatie en Herstel* 29(3), 17–25.
- Zomer, L., Meer, L. van der, **Weeghel, J. van**, Widdershoven, G., Voskes, Y. (2020). Active Recovery Triad. Ontwikkeling en implementatie van een zorgmodel in de langdurige ggz. *Participatie en Herstel* 29(3), 55–64.

## ENGELSTALIGE PUBLICATIES

- Bitter, N., Roeg, D., Nieuwenhuizen, C. van, **Weeghel, J. van** (2020). Recovery in supported accommodations: A scoping review and synthesis of interventions for people with severe mental illness. *Community Mental Health Journal* 56(4). DOI: 10.1007/s10597-020-00561-3.
- Bogaers, R., Geuze, S., Leijten, F., Varis, E., **Weeghel, J. van**, Mheen, D. van de, Rozema, A., Brouwers, E. (2020). Barriers and facilitators for treatment seeking for mental health conditions and substance abuse. A multi-perspective focus group study within the military. *British Journal of Psychiatry Open* 6(6). DOI: 10.1192/bjp.2020.136.
- Bond, G.R., Lockett, H., **Weeghel, J. van** (2020). International growth of individual placement and support. *Epidemiology and Psychiatric Sciences* 29, e183, 1–3. Doi.org/10.1017/s204579602000055.
- Brouwers, E. P. M., Joosen, M. C. W., Zelst, C. van & **Weeghel, J. van** (2020). To disclose or not to disclose: a multi-stakeholder focus group study on mental health problems in the work environment. *Journal of Occupational Rehabilitation* 30(10). DOI: 10.1007/s10926-019-09848-z.
- Dam, M. van, **Weeghel, J. van**, Castelein, S., Pijnenborg, M., Meer, L. van der (2020). Evaluation of an adaptive implementation program for cognitive adaptation training: protocol for a randomized controlled trial in people with severe mental illness. *JMIR Research Protocols* 9(8):e17412. DOI: 10.2196/17412.
- Dewa, C., **Weeghel, J. van**, Joosen, M., Brouwers, E. (2020). What Could Influence Workers' Decisions to Disclose a Mental Illness at Work? *International Journal of Occupational and Environmental Medicine* 11(3): 119–127. DOI: 10.34172/ijoem.2020.1870.



- Duin, D. van**, Wamel, A. van, **Winter, L. de**, Kroon, H., Veling, W. & **Weeghel, J. van** (2021). Implementing evidence-based interventions to improve vocational recovery in early psychosis: A quality-improvement report. Psychiatric Services, manuscript accepted December 18th 2020.
- Ganzevles, M., Andriessen, D., Van Beet, W., Van Regenmortel, T., **Weeghel, J. van** (2020). The Nature of Social Work Research by Dutch Universities of Applied Sciences: An Overview. *Journal of Social Intervention: Theory and Practice* 29(1): 41. DOI: 10.18352/jsi.616.
- Janssens, K., **Weeghel, J. van**, Henderson, C., Joosen, M., Brouwers, E. (2020) Evaluation of an Intervention to support Decisions on Disclosure in the Employment Setting (DECIDES): study protocol of a longitudinal cluster-randomized controlled trial. *Trials* 21(1). DOI: 10.1186/s13063-020-04376-1.
- Martinelli, T., Meerkerk, G-J., Nagelhout, G.E., Brouwers, E., **Weeghel, J. van**, Rabbers, G., & Mheen, D. van de (2020). Language and stigmatization of individuals with mental illness or substance addiction in the Netherlands: An experimental vignette study. *Health and Social Care in the Community* 28: 1504–1513. DOI: 10.1111/hsc12973.
- Meer, L. van der, Jonker, T., Wunderink, C., **Weeghel, J. van**, Pijnenborg, M., Setten, E. van (2020). Exploring your personal identity: User-centred-design for the development of a new intervention for service users with complex mental health needs. *Schizophrenia Bulletin* 46(Supplement\_1): S220–S221. DOI: 10.1093/schbul/sbaa030.535.
- Pelleboer-Gunnink, H., **Weeghel, J. van**, Embregts, P. (2020). Familiarity with people with intellectual disabilities, stigma, and the mediating role of emotions among the Dutch general public. *Stigma and Health* June 2020. DOI: 10.1037/sah0000228.
- Roeg, D., **Winter, L. de**, **Bergmans, C.**, **Couwenbergh, C.**, McPherson, P., Killaspy, H., **Weeghel J. van** (2021) IPS in Supported Housing: Fidelity and Employment Outcomes Over a 4 Year Period. *Front. Psychiatry* 11:622061. DOI: 10.3389/fpsy.2020.622061.
- Sanches, S.**, Swildens, W., Schaefer, B., Moerbeek, M., Feenstra, T., Asselt, A. van, Danner, U., **Weeghel, J. van**, Busschbach, J. van (2020). Effectiveness of the Boston University approach to psychiatric rehabilitation in people with severe mental illness: a randomized controlled trial. *Frontiers in Psychiatry* 11, published 23 september 2020. DOI: 10.3389/fpsy.2020.571640.
- Stiekema, A.P.M., Dam, M.T. van, Bruggeman, R., Redmeijer, J.E., Swart, M., Dethmers, M., Rietberg, K., Wekking, E.M., Velligan, D.I., Timmerman, M.E., Aleman, A., Castelein, S., **Weeghel, J. van**, Pijnenborg, M., Meer, L. van der (2020). Facilitating recovery of daily functioning in people with a severe mental illness who need longer-term intensive psychiatric services; results from a cluster randomized controlled trial on Cognitive Adaptation Training delivered by nurses. *Schizophrenia Bulletin* 46(5), March 2020. DOI:10.1093/schbul/sbz135.
- Weeghel, J. van** (2020). Fidelity scale: from black box to holy grail. *Administration and Policy in Mental Health and Mental Health Services Research*, 47(6), 927–931. Doi.org./10.1007/s10488-020-01057-8.

**Winter, L. de**, Bond, G., **Couwenbergh, C.**, **Bergmans, C.**, **Weeghel, J. van** (2020).

Fidelity and IPS: does quality of implementation predict vocational outcomes over time for organizations treating persons with severe mental illness in the Netherlands? *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology* 55: 1607–1617. [Doi.org/10.1007/s00127-020-01890-0](https://doi.org/10.1007/s00127-020-01890-0).

Zomer, L., Meer, L. van der, **Weeghel, J. van**, Widdershoven, G., Mierlo, T. van, Berkvens, B., Stavenuiter, B., Voskes, Y. (2020). The Active Recovery Triad (ART) Model: a New Approach in Dutch Long-term Mental Health Care. *Frontiers in Psychiatry* 11:592228. doi: 10.3389/fpsyt.2020.592228.



## Presentaties

**Bergmans, C.** IPS werkt! Introductie IPS voor Moleman mental health. Online, 11-06-2020.

**Boertien, D.** Opleiding Peer-supported Open Dialogue in Nederland. Middagsymposium Deelnemersraad. Online, 28 oktober 2020.

**Duin, D. van, Winter L. de, Weeghel J. van,** Kroon H., Veling W. CREW Studie – Cognitieve REmediatie en Werk. Voorjaarcongres Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP), e-congres, 17 juni 2020.

**Sanches, S., Weeghel, J. van.** The effectiveness of Narrative Enhancement and Cognitive Therapy (NECT) in reducing self-stigma in individuals with severe mental illness and early psychosis. Utrecht, 9 september 2020.

**Sanches, S.** Onderwijs voor iedereen: doorontwikkeling Individuele Plaatsing en Steun (IPS) voor jongeren met ernstige psychische aandoeningen (EPA) die problemen ervaren op het gebied van onderwijs en leren. Amsterdam, 15 september 2020

**Weeghel, J. van.** Omgaan met de diagnose bipolaire stoornis in de werksituatie: hoeveel openheid? 16e Najaarssymposium Bipolaire Stoornissen.. Zeist, 6 oktober 2020.

**Weeghel, J. van.** Destigmatisering van (mensen met) psychiatrische aandoeningen. Hoe gaan we dat doen? Symposium Emergis en HerstelTalent. Goes, 31 januari 2020.

**Weeghel, J. van.** Individuele Plaatsing en Steun (IPS): Zó werkt het. Studiedag Arbeidsintegratie van NVAB. Drachten, 6 februari 2020.

**Weeghel, J. van.** Meerjarenbeleid Phrenos. Resultaten enquête deelnemersraad. Online presentatie op Bestuursvergadering Phrenos, 5 juni 2020.

**Weeghel, J. van.** Naar een nieuw meerjarenprogramma. Invalshoeken en overwegingen. Online presentatie op de Deelnemersraad Phrenos, 28 oktober 2020.

**Weeghel, J. van.** Stigma als co-morbide probleem. Is normalisering de oplossing? Online voordracht op webinar over diversiteit. Collega Tour, Parnassia Groep, 26 november 2020.

**Winter, L. de** (2020). Presentatie landelijke kwartaaldata IPS. IPS platform, 15 mei 2020.

**Winter, L. de** (2020). Uitkomsten landelijke kwartaaldata en Modeltrouw IPS. IPS platform, 10 oktober 2020.

**Winter, L. de & Roeg, D.** (2020). Individuele plaatsing en support werkt: belang van modeltrouw en resultaten in het beschermd/begeleid wonen. Deelnemersraad en middagsymposium kenniscentrum Phrenos, 18 oktober 2020.

# Colofon

Dit jaarverslag is een uitgave van Kenniscentrum Phrenos. Utrecht, april 2021.

## TEKST

Het team van Kenniscentrum Phrenos  
onder redactie van Jeanne Nitsche en Kristien Harmsen

## OPMAAK

Studio aan de werf

## KENNISCENTRUM PHRENOS

Da Costakade 45  
3521 VS Utrecht

Postbus 1203  
3500 BE Utrecht

T 030 293 16 26  
kcp@kcphrenos.nl  
[www.kenniscentrumphrenos.nl](http://www.kenniscentrumphrenos.nl)

